

ИСТОРИСКИ ЗАПИСИ

ОРГАН ИСТОРИСКОГ ДРУШТВА НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЦРНЕ ГОРЕ
Књига IV, свеска 4—6 Ц Е Т И Њ Е Октобар—децембар 1949

Југословенски пројект Декларације о правима и дужностима држава пред Организацијом Уједињених нација

Већ скоро двије године руководиоци Совјетског Савеза и других информбировских земаља воде неправедну и непоштену кампању против наше социјалистичке домовине, у којој не бирају средства и методе како би спријечили социјалистичку изградњу код нас и уништили све скупо плаћене тековине наше Народноослободилачке борбе и Народне револуције. Та отворена кампања лажи и клевета против наших народа данас је добила чудовишне размјере, несхватљиве за сваког ко гледа у Совјетском Савезу прву земљу социјализма и прву домовину радника и сељака, који су кроз Велики октобар отворили нову страницу у историји човјечанства и створили услове да се генијалне идеје класика марксизма-лењинизма практично спроведу у живот као примјер свим народима који желе истинску слободу и независност. И умјесто да прва земља социјализма пружа свестрану и несебичну помоћ свим народима у борби против тлачитеља и поробљивача, она је данас заложила сав свој углед у борби против наше земље, хушка на рат против наше социјалистичке земље и то само за то што наши народи неће да пристану на неравноправне односе са њом, што неће да се одрекну своје независности. Таква данашња пракса совјетских руководилаца ни по чему се не разликује од праксе империјалистичких поробљивача и она је подједнако опасна за све народе, који желе да се слободно и не сметано развијају, равноправно са другим државама.

Наша социјалистичка земља неће никада пристати да се за ма чији рачун одрече своје независности и бориће се увијек против свих који би хтјели да нам наметну неравноправне односе. Ми смо и у том тако важном питању дубоко принципијелни, на чврстим позицијама науке марксизма-лењинизма и због тога смо у праву, истина и правда су на нашој страни, а гдје су оне ту мора бити и побједа. Наша херојска Партија на челу са другом Титом не да да се врши ревизија те науке, упорно се бори против свих таквих покушаја, без обзира гдје се они врше — у Совјетском Савезу или ма

гдје друго, јер је наука марксизма-лењинизма заједничко добро свих комунистичких партија и свих напредних покрета у читавом свијету.

Поробљивачка политика совјетских руководилаца према нашој земљи, по својој безобзирности, по средствима и методима којима се служи, не може се ни са чим упоредити, чудовишна је. Ту се не пре- за ни од чега: пријети се војском, провоцира се свуда дуж наших гра- ница, служе им за ослонац „здравих снага“ најодвратнији типови одбјегли из наше земље, свачији шпијуни и сваковрсни издајници, благи се све што нам је свето и што је стечено крвљу и то баш у са- везу са Совјетском армијом у антифашистичкој борби, покушава ое потпуно отворено да се изазове грађански рат у нашој земљи — упра- во, покушава се све са циничком отвореношћу да се уништи наша социјалистичка отаџбина, само због тога што неће ни под коју цијену да клекне на кољена пред пријетњама и авантуристичким плановима неких издајника науке марксизма-лењинизма у информбировским земљама. Оно што информбировске земље сматрају код себе нормал- ним и оправданим, нама се оспорава и на основу тога нас оптужују да прелазимо у империјалистички табор. Њихова глупост иде дотле да сматрају да немамо право ни да се бранимо ни да доказујемо да смо у праву ми, а не они. По њиховом схватању наше „издајство“, „из- дајство“ наше Партије и наше земље је „општепозната чињеница“, ње- га не треба доказивати, него само „констатовати“ као утврђено. Ми морамо само да окрећемо лице да нас срамоте и шамарају, јер тако хоће „непогрешиви“ догматичари из Информбирова, јер тако хоће Ста- љин, који је, тобоже, непогрешив. Такву глупу поставку, такву бес- принципијелност наша Партија и наши народи неће да приме као „општепознату чињеницу“, јер није ни општепозната ни чињеница. На њихове провокације и пријетње које долазе због тога што не могу ничим да докажу своје „тврдње“ против нас, па желе тиме да нас приморају да признамо да је лаж исто што и истина, наша Партија и наши народи одговарају још већом одлучношћу и хероизмом да са- чувају независност своје земље и да изграде социјализам у њој.

Но, то питање није питање које се тиче само наше земље и Со- вјетског Савеза и других информбировских земаља, него је оно са- ставни дио политике за очување мира у свијету и одбрану независно- сти свих народа у односу на велике силе. Због тога је оно морало да се јавно постави пред Организацију Уједињених нација, гдје је наша делегација на дубоко принципијелан начин бранила права наших на- рода и свих народа на слободу и независност, одлучно одбацујући мијешање других сила у унутрашње односе народа и држава у свије- ту. Такав став наше Владе и наше делегације на Четвртм засиједа- њу Организације Уједињених нација наишао је на одушевљен одзив код свих народа угрожених од стране других држава и на одлучну потпору да се осигура сваком народу слобода и независност.

И пројект „Декларације о правима и дужностима држава“, који је наша делегација поднијела у Организацији Уједињених нација, на- стао је као израз истински демократске политике наше социјалистич-

ке домовине и досљедно принципијелног става, који наша Влада има према свим питањима о уређењу правилних односа међу свим земљама.

Тај пројект Декларације о правима и дужностима држава гласи:

„С обзиром да су државе обавезне да међусобне односе заснивају на мирољубивој сарадњи и узајамном поштовању суверенитета, с обзиром да је огромна већина држава у свијету, путем уговора, створила данашњу форму међународне заједнице према Повељи Уједињених нација и да су скоро све друге државе изјавиле своју жељу да приступе Организацији Уједињених нација, с обзиром да је основни циљ Уједињених нација да се одржи међународни мир и безбједност и да се развију пријатељски односи између нација засновани на поштовању начела суверене једнакости држава и права народа на самоопредјељење, с обзиром на потребу да се тачно и недвосмислено квалификују и осуде могуће повреде начела суверене једнакости држава, најбитнијег услова за очување међународног мира и безбједности, с обзиром да Повеља Уједињених нација проглашује тежњу да народи, који живе још под влашћу туђих држава треба да остваре своје политичке аспирације, па да према томе остваре право самоопредјељења, то јест стварања својих суверених националних држава, с обзиром да је за међународни мир и безбједност и за стварање наведених циљева Уједињених нација неопходно да се формулишу основна права и дужности држава у духу Повеље Уједињених нација и у циљу прогресивног развоја међународног права, Генерална скупштина Уједињених нација усваја и прокламује Декларацију о правима и дужностима држава:

1) Сваки народ има право на самоопредјељење, које укључује у себи и право на стварање сопствене суверене националне државе. Свака држава има право на признање свога постојања. Њено постојање независно је од признања других држава. Признање мора бити безусловно и неопозиво;

2) Свака држава има право на постојање, пуну независност и суверену једнакост с другим државама, као и право да штити и чува та своја права, своју егзистенцију и територијални интегритет;

3) Свака држава је дужна да призна и поштује права народа сваке друге државе да сама одређује облик свог државног и друштвеног уређења и да врши своју суверену власт без сваког економског, политичког и војног притиска или мијешања других држава или међународних организација;

4) Свака држава је дужна да поштује суверену једнакост свих других држава. Сваки међународни акт супротан начелима суверене једнакости држава је ништаван;

5) Свака држава има право да врши јурисдикцију на својој територији и над свим лицима и стварима који се налазе на тој територији, држећи се правила о имунитетима признатим међународним правом. Странци не могу захтијевати различита или шира права од оних која уживају домаћи грађани;

6) Свака држава је обавезна да одржава мирољубиве и пријатељске односе са другим државама и да спречава сваку активност која би била умјерена на ширење мржње према другим народима, на вријеђање њихове части и на повреду достојанства и клеветања других држава;

7) Све су државе дужне да се уздрже од сваке интервенције или мијешања у вођење унутрашњих или спољних послова сваке друге државе;

8) Свака држава има право да дипломатским путем, умјерено и куртоазно, интервенише код друге државе у корист својих држављана, али она не може тражити за своје држављане већа права и друкчије поступање од оног које је установљено законима домаће државе, нити може тражити њихово изузимање од територијалног судства. У случају неуспјеха спроведеног дипломатског корака, незадовољна држава мора се уздржати од сваке пријетње и притиска и може се послужити само мирољубивим средствима за рјешење спора;

9) Свака држава је дужна да обезбиједи уживање права човјека и основних слобода, да загарантује право на запослење и социјално осигурање свим лицима на својој територији, без дискриминације по раси, полу, језику или религији;

10) Свака држава је дужна да бди над тим да стање на њеној територији не угрожава међународни мир и безбједност;

11) Свака држава је дужна да се уздржи од изазивања, организовања, потстрекавања или помагања грађанских ратова и нереда или терористичких акција на територији друге државе, као и да спријечи на својој територији организовање дјелатности уперене на изазивање, организовање, потстрекавање или помагање грађанских ратова или нереда или терористичких акција у другим земљама;

12) Свака држава је дужна да рјешава спорове с другим државама мирољубивим средствима, тако да не буду доведени у питање међународни мир и безбједност, као ни правда;

13) Агресивни рат је забрањен и претставља злочин против мира. Државе су дужне да се уздрже како од агресивног рата тако и од сваке друге употребе оружане силе, као средства своје националне политике, сем у случајевима самоодбране;

14) Свака држава је дужна да на својој територији спречава и кажњава сваку активност или пропаганду, које би биле усмјерене на подређивање других држава, повреду њиховог суверенитета и независности или на мијешање у унутрашње ствари других држава или на друге облике ратног хушкања против њих;

15) Свака држава је дужна да се уздржава од наоружања, чим би опсег или облици могли претстављати пријетњу по међународни мир и безбједност и дужна је да изврши одлуке Уједињених нација о ограничењу наоружања;

16) Свака држава је дужна да се уздржава од стварања агресивних блокова држава или од приступања таквим блоковима;

17) Свака држава је обавезна да се уздржава од пријетње или употребе силе и економског или политичког притиска против суверенитета, територијалног интегритета или политичке или економске независности других држава и од сваке друге мјере супротне поретку установљеном Повељом Уједињених нација или међународним правом;

18) Свака држава је дужна да се уздржи од пружања сваке војне, политичке, економске, финансиске и саобраћајне помоћи свакој држави, која би радила противно прописима ове Декларације који се односе на забрану прибјегавања рату, пријетњама или употреби силе против других држава. Свака држава је такође обавезна да поступи на исти начин према држави против које су Уједињене нације предузеле превентивне мјере или принудне мјере због нарушавања међународног мира и безбједности;

19) Свака држава има право на индивидуалну или колективну самоодбрану против сваког започетог напада друге државе, и то док Уједињене нације не предузму мјере за повлачење завојевача са територије нападнуте државе;

20) Свака држава је дужна да народу окупираном од агресора који је подигао устанак за своју независност на основу начела самопредјељења народа, призна право зараћене стране, чим организује државну власт и војску;

21) Државе немају право да увећају своју територију путем рата или пријетњом употребе силе или путем притиска на друге државе;

22) Свака држава је дужна да се уздржи од непосредног или посредног признања сваког територијалног присвајања неке друге државе, постигнутог супротно прописима ове Декларације;

23) Свака држава има право да склапа међународне уговоре с другим државама и међународним организацијама и да прима међународне обавезе;

24) Држава, која би била доведена у положај да прими уговорену обавезу наметнуту противно начелима Повеље Уједињених нација и одредбама ове Декларације, има мирољубивим путем да тражи поништење изнуђене обавезе;

25) Свака држава је дужна да савјесно извршује своје међународне обавезе, које проистичу из уговора и других извора међународног права, и нема права да се позива на прописе свог устава или законодавства као на узроке за неизвршење речених обавеза.